

До: Висшия съдебен съвет

Копие до: Инспектората към Висшия съдебен съвет

Копие до: Етичната комисия към Висшия съдебен съвет

Копие до: г-жа Галя Георгиева

Копие до: г-н Димитър Узунов

ОТВОРЕНО ПИСМО

От: Съюза на съдиите в България

УВАЖАЕМИ ГОСПОЖИ И ГОСПОДА,

В четвъртък, 10.12.2015 г., мнозинството във Висшият съдебен съвет (ВСС) взе решение, че Инспекторатът на ВСС (ИВСС) и Етичната комисия към него следва да извършат проверки на председателите на Софийския районен съд, Върховния касационен съд и Районния съд – Пазарджик, както и на отделни съдии в тези съдилища. Мотивите за така взетото решение са, че Румяна Ченалова е завела четири наказателни дела по тѣжба на пострадалия срещу членове на ВСС (Галя Георгиева и Димитър Узунов), без ВСС да бъде „своевременно“ уведомен за това обстоятелство.

Горепосоченият „упрек“ на ВСС към председателите на съдилищата и съответните съдии, които са докладчици по делата, не само че не почива на буквата и духа на закона, но и вмениява на съда като дължимо едно незаконосъобразно поведение, коренно противоречащо на принципите за независимост и непристрастност.

На първо място, нито една разпоредба от действащото законодателство в Република България не задължава председателите на съдилища или съответните съдии-докладчици по делата да уведомяват някои от страните по делото или други държавни органи и служители за подадената тѣжба или образуваното наказателно

дело от частен характер преди насрочването му в открито съдебно заседание. Съгласно разпоредбата на чл. 247, ал. 1, т. 2 НПК председателят на съответния съд или оправомощено от него лице извършва първоначална проверка на подадената тѣжба относно наличието на предпоставките по чл. 80 и чл. 81 НПК за образуване на наказателно дело по нея. В случая се извършва проверка за това дали тѣжбата е подадена от лице, което твърди, че е пострадало от престъпление, което може да се преследва по този ред, дали е спазен срокът за подаване на тѣжбата, както и дали тѣжбата отговаря на изискванията на чл. 81, ал. 1 и ал. 2 НПК. Ако са налице съответните предпоставки, с разпореждане се образува наказателно дело от частен характер. Така образуваното дело се разпределя на случаен принцип на съдия-докладчик от съответния съд, който отново самостоятелно, основавайки се на вътрешното си убеждение, преценява налице ли са основания за насрочване на делото в открито съдебно заседание или са налице някои от предпоставките за прекратяване на наказателното производство, съгласно разпоредбата на чл. 250, ал. 1, т. 1, вр. чл. 24, ал. 1 и ал. 4 НПК и чл. 250, ал. 1, т. 2 НПК.

Това означава, че преди насрочване на делото за разглеждане в открито съдебно заседание нито председателят на съда, нито съответният съдия-докладчик имат правото, а още по-малко задължението, да уведомяват някоя от бъдещите страни по делото за образуваното наказателно производство. НПК ясно и недвусмислено е регламентирал към кой момент следва да се даде „гласност“ на делото и следва да се уведомят подсъдимите, а именно след насрочване на делото в открито съдебно заседание, за което се призовават страните и останалите процесуални участници. От този момент става „предаването на съд“ и изобщо възниква процесуалното отношение с подсъдимия (в конкретния случай – посочените членове на ВСС). Съвсем отделен е въпросът, че делото може да приключи без изобщо да се стигне до предаване на съд.

Още по-малко липсва законово основание за уведомяване на ВСС за образуването на такова дело, тъй като той няма качеството на страна в тези производства. Нещо повече, „уведомяването“ на държавни органи, длъжностни лица или частноправни субекти преди насрочване на делото в открито съдебно заседание е недопустимо поведение от страна на председателите на съдилищата и съдиите-докладчици по тези дела, с което те биха превишили делегираните им от закона правомощия, нарушавайки служебните си задължения. Освен че съдът няма право да изразява публично предварително становище по висящи дела, той няма и задължение да уведомява физически, юридически лица или държавни органи, вкл. ВСС, които не са страни по висящото дело.

С оглед на гореизложеното е ясно, че искането за проверка няма правно основание, а изхожда от длъжностните качества на лицата, срещу които са заведени делата – членове на кадровия орган на съдиите-докладчици. Едно такова поведение (за незабавно и предварително уведомяване на ВСС за образуваните дела), каквото очевидно е преценено като законосъобразно от ВСС, пряко се конфронтира с основните принципи в наказателния процес, които са уредени в разпоредбите на чл. 10 и чл. 14, ал. 1 НПК – независимост на съда и вземане на

решенията по вътрешно убеждение, основано единствено на доказателствата по делото и на закона. Отделно от това, ангажирането на ИВСС с проверка спрямо конкретни съдии и административни ръководители оставя впечатлението за осъществяване на неправомерен натиск по висящи дела спрямо конкретните съдии.

Затова неизбежно възниква въпросът дали именно ВСС не нарушава независимостта на съдебната власт (която по закон е длъжен да отстоява) чрез извършване на проверка на съдиите в съответните съдилища, като им вменява дължимо поведение, което остро противоречи на процесуалните закони и на Конституцията на Република България. Стига се и до абсурдната ситуация Инспекторатът и Етичната комисия към ВСС да проверяват съответните съдии за пропуснато поведение (уведомяване на ВСС за образувани дела), извършването на което би било в пряко нарушение на Кодекса за етичното поведение на българските магистрати. Основен принцип при поведението на магистратите е отстояване на независимостта им и неподдаването на вътрешни и външни за съдебната система влияния. Съгласно Кодекса за етичното поведение на българските магистрати: *„Независим по смисъла на Кодекса е този магистрат, който при изпълнение на служебните си задължения се ръководи единствено от вътрешното си убеждение и закона като не се поддава на натиск, заплахи, стимули, преки или косвени влияния от представители на която и да е друга власт – публична или частна, вътрешна или външна за съдебната система“*. Съгласно т. 1.2 от Раздел II от Кодекса *„Магистратът не допуска и не се поддава на каквото и да е външно влияние, натиск, заплахи, пряка или косвена намеса в работата си, независимо от техния източник, повод или причина“*. Тълкуването на тези разпоредби обосновава единствено възможния извод, че е недопустима намеса под каквото и да е форма в работата на независимия съд, без значение дали източникът на този натиск или влияние е външен или вътрешен за съдебната система.

Когато източникът на нерегламентираната намеса е вътрешен и така явно и безкритично заявен, възниква и допълнителният риск за авторитета на съда, защото се създава вредното впечатление у гражданите, че представителите на съдебната власт, когато са страни по дела, не са равнопоставени на останалите правни субекти. Създадената представа за привилегированост и застрашената независимост на съда по конкретни дела изисква незабавна реакция от ВСС за преустановяване на негативните последици от взетото решение.

Управителен съвет на Съюза на съдиите в България:

Атанас Атанасов
Весислава Иванова
Иван Георгиев
Николай Гунчев
Йордан Дамаскинов
Живко Желев
Стоян Мадин